

MERYEM SOLMAZ BİLİCİ

**TÜRK MEDENİ KANUNU
ÇERÇEVESİNDE MAZBUT VAKIFLAR
(ÖRNEK MAZBUT VAKIF İNCELEMELİ)**

İÇİNDEKİLER

TAKDİM	V
ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	XI
TABLolar LİSTESİ.....	XVII
KISALTMALAR.....	XIX
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM VAKFIN TANIMI, UNSURLARI VE VAKIFLARA İLİŞKİN YASAL MEVZUATIN GELİŞİMİ

I. VAKFIN TANIMI	5
A. Türk Medeni Kanunu'na Göre Vakfın Tanımı.....	6
B. Osmanlı Hukukuna Göre Vakfın Tanımı	6
II. OSMANLI HUKUKUYLA MUKAYESELİ OLARAK VAKFIN UNSURLARI	7
A. Türk Medeni Kanunu'na Göre Vakfın Unsurları.....	7
1. Malvarlığı Unsuru	8
2. Belirli Bir Amaca Özgülenme Unsuru	9

3. Tescil Unsuru	11
B. Osmanlı Hukukuna Göre Vakfın Unsurları	12
1. Mal Sahibi/Vakıf Unsuru.....	12
2. Malvarlığı/Mevkuf Unsuru	12
3. İrade Unsuru.....	14
4. Amaç Unsuru	15
III. MEDENİ KANUN ÇERÇEVESİNDE ESKİ VAKIF - YENİ VAKIF AYRIMI.....	17
A. Yeni Vakıf Türleri	18
1. Aile Vakıfları	19
2. Çalıştırılanlara ve İşçilere Yardım Vakıfları	20
3. Kamuya Yararlı Vakıflar	22
B. Eski Vakıf Türleri	23
1. Mahiyetleri Bakımından Eski Vakıflar	23
a. Hayri Vakıflar.....	23
b. Zürri Vakıflar	24
2. Mülkiyetleri Bakımından Eski Vakıflar.....	24
a. Sahih Vakıflar.....	24
b. Sahih Olmayan/Gayrisahih Vakıflar	24
3. Kullanım Şekilleri Bakımından Eski Vakıflar.....	25
a. İcare-i Vahideli Vakıflar	26
b. İcareteynli Vakıflar	26
c. Mukataalı Vakıflar	27
4. İdareleri Bakımından Eski Vakıflar	28
a. Mazbut Vakıflar	29
b. Mülhak Vakıflar.....	29
c. Cemaat Vakıfları.....	30
d. Esnaf Vakıfları.....	34
IV. OSMANLI HUKUKUYLA MUKAYESELİ OLARAK VAKIFLARDA TÜZEL KİŞİLİK MESELESİ.....	34
A. Türk Medeni Kanunu Çerçevesinde Vakıfların Tüzel Kişiliği... 34	

B. Osmanlı Hukukunda Vakıfların Tüzel Kişiliği.....	35
V. TÜRK VAKIF HUKUKUNUN TARİHİ GELİŞİMİ.....	37
A. Genel Olarak.....	37
B. Evkâf-ı Hümayun Nezareti'nin Kurulması	38
C. 1858 Tarihli Arazi Kanunnamesi	41
D. 1935 Tarihli 2762 Sayılı Vakıflar Kanunu.....	44

İKİNCİ BÖLÜM

MAZBUT VAKIFLAR, MEDENİ KANUN SONRASI MAZBUT VAKIFLARIN İDARESİ, MALVARLIĞI YÖNETİMİ VE TASFİYESİ.....	47
I. MAZBUT VAKFIN TANIMI VE KAPSAMI	47
A. Mazbut Vakfın Tanımı.....	47
B. Mazbut Vakıfların Sayısı	48
C. Mazbut Vakıf Sayılan Eski Vakıflar	49
1. 2762 Sayılı Kanun'dan Önce Zapt Edilmiş Vakıflar.....	49
2. Kanunen veya Fiilen Hayri Çalışması Kalmamış Vakıflar ...	50
3. Mütevelliliği Vakfedenin Alt Soyundan Başkasına Şart Edilmiş Vakıflar.....	50
4. Mütevellisi Olmayan Mülhak Vakıflar.....	51
5. Kütüğe Kaydettirilmemiş Vakıflar.....	51
D. Mazbutiyet Kararının Niteliği	51
II. MAZBUT VAKIFLARIN İDARESİ	52
A. Genel Olarak.....	52
B. Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat Yapısı.....	53
C. Mazbut Vakıfların Yönetim ve Temsili.....	55
1. Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün Mazbut Vakıflar Üzerindeki Yetkileri.....	56
D. Mazbut Vakıfların Tüzel Kişiliği.....	58
E. Mazbut Vakıfların Amaçlarının ve Vakfiyelerinin Uyarlanması.....	62

F. Mazbut Vakıflarda Temsilcilik ve Şube	64
G. Vakıflar Kanunu Kapsamında Mazbut Vakıfların Uluslararası Faaliyetleri.....	64
III. MAZBUT VAKIFLARIN MALVARLIĞI YÖNETİMİ	66
A. Mazbut Vakıf Mallarının Hukuki Statüsü ve Türleri	67
1. Mazbut Akar Vakıf Malları	69
2. Mazbut Hayrat Vakıf Malları.....	70
B. Mazbut Vakıfların Mal Edinmesi.....	73
C. Mazbut Vakıfların İktisadi İşletme ve Şirket Kurması.....	74
D. Vakıf Kültür Varlıklarının Mazbut Vakıflara İadesi	75
IV. MAZBUT VAKIFLARIN TASFİYESİ.....	78
A. Taviz Bedeli Karşılığı Tasfiye Olan Vakıflar	80
B. 743 sayılı Kanun ile Tasfiye Olan Vakıflar	83
C. Amaç ve İşlevlerini Kaybetmeleri Dolayısıyla Tasfiye Edilen Vakıflar	84
D. Mazbut Vakıfların Kendiliğinden Yahut Mahkeme Kararıyla Sona Ermesi.....	84

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ESKİ VAKIF MEVZUATI KAPSAMINDA BEZM-İ ÂLEM VAKIFLARINA YÖNELİK HUKUKİ İNCELEME

I. GENEL OLARAK	87
A. Bezm-i Âlem Valide Sultan'ın Hayatı.....	88
B. Bezm-i Âlem Vakfının Hukuki Statüsü	89
1. İdaresi Bakımından.....	90
2. Mülkiyeti Bakımından.....	90
3. Mahiyeti Bakımından	91
4. Kullanım Şekli Bakımından	92

II. BEZM-İ ÂLEM VALİDE SULTAN VAKFİYESİ VE BEZM-İ ÂLEM VAKFININ AMAÇLARI	92
A. Genel Olarak.....	92
B. Bezm-i Âlem Valide Sultan Vakfiyesi ve Yeni Vakıf Hukuku Kapsamında Vakıf Senetleri.....	94
C. Bezm-i Âlem Vakfının Amaçları.....	96
1. Haremeyn'e Yönelik Amaçlar.....	98
2. Tekke, Zaviye ve Türbelere Yönelik Amaçlar.....	100
3. Camiler	101
4. Çeşme ve Sebiller.....	102
III. BEZM-İ ÂLEM VAKIF HASTANESİ.....	103
A. Bezm-i Âlem Vakıf Hastanesi Vakfiyesi.....	104
1. Genel Olarak.....	104
2. Hastaneye İlişkin Düzenleme	105
3. Camiye İlişkin Düzenleme	107
4. Haremeyn Hizmetine İlişkin Düzenleme.....	110
B. Bezm-i Âlem Vakıf Hastanesi İçin Tahsis Edilen Malvarlığı.....	111
C. Kurulmasından Günümüze Kadar Bezm-i Âlem Vakıf Hastanesi'nin Geçirdiği Aşamalar ve Mevcut Durum	117
D. Bezm-i Âlem Vakıf Hastanesi'nin Vakfiyeye Uygun Faaliyete Devam Etmesi	121
IV. BEZM-İ ÂLEM VAKIF ÜNİVERSİTESİ.....	122
A. Bezm-i Âlem Vakfiyesinde Yer Alan Eğitim Kurumlarına İlişkin Şartların Değerlendirilmesi.....	123
B. Bezm-i Âlem Vakıf Üniversitesi'nin Kurulma Süreci ve Mevcut Durum	125
SONUÇ	133
KAYNAKÇA	139
EKLER.....	147